

KÜLTÜRDE ESKİ VE YENİ

E. GÜNGÖR

Tecrübi Psikoloji Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi.

Kültür ve medeniyet arasındaki başlıca farklardan birinin de gaye ile vasıta arasındaki farktan ibaret olduğu söylenir. Bu kanaatta olan ilim adamlarına göre medeniyet beşerî gayelerin elde edilmesi için kullanılan vasıtaların bütünüdür ifade eder, bu bakımdan Teknolojik seviyede meydana getirilen eserler medeniyete aittir. Kültür kıymetleri kendi başına olan şeylerdir. İnsanın hayatı kontrol etmek üzere yarattığı sosyal organizasyon sistemleri, teknikler ve her türlü vasıtalar bizim ihtiyaçlarımızın karşılanması gibi bir gayeye hizmet ederler. Matbaa makinası kitap basmak için, yağlı boyalar resim yapmak için, tiyatro sahnesi piyes temsil etmek için, spor salonu oyun oynamak için yapılmıştır. Bu vasıtalarla elde edilen edebî eser, resim, piyes temsili ve spor faaliyeti ise insanın ihtiyaçlarını doğrudan doğruya tatmin eden şeylerdir, yani hepsi de kültüre aittir.

Medeniyetin buradaki tarifine itiraz edebilirsiniz, fakat bu nokta pek önemli değildir. İsterseniz burada medeniyet yerine Teknoloji tabirini kullanın. Asıl önemli olan, insanların bizatihi gaye olarak yarattıkları kültür kıymetleri ile bu kıymetlerin ortaya çıkmasında vasıta olan şeyleri birbirinden ayırabilmektir. Şurasını hatırdan çıkarmayalım ki, Türkiye'deki batılılaşma hareketlerinin bilhassa son elli-altmış yılı içinde bu iki kavram devamlı olarak birbirine karıştırılmış ve her ikisi birden «medeniyet» adı altında ifade edilmiştir. Türk fikir adamları arasında kültür kavramını sosyolojik mânada ilk defa kullanan Ziya Gökalp ile bu sahada Türkçenin en kıymetli eserini vermiş olan merhum Profesör Mümtaz

Turhan arasında geçen kırk yıl içinde bu kavram umumî malûmat karşılığı olarak ve bir defa da «millî eğitim» yerine kullanılmıştır. Bu mefhum kargaşallığı Türk Kültürünün kaybolmasında en büyük âmillerden birini teşkil eder. İkinci meşrutiyet neslinden bu yana münevverlerimizin büyük çoğunluğunu saran ve «yenilik» veya «ilerilik» adı verilen kollektif çılgınlık böyle bir bilgisizliğin eseri olmuştur. Bugün bile pek çoğumuz Teknolojik medeniyetin kültürden farklı bir nizama göre geliştiğini görmüyor ve teknolojik terakki ile kültürel gelişmenin yanyana gideceğini sanıyoruz. Bu hata bizim teknolojik ilerlemeye tatbik edilen ölçüleri kültüre de tatbik etmemize ve böylece manâsız bir eski-yeni çatışmasına girmemize yol açıyor.

Kültürdeki eskilik ve yenilik hiçbir zaman teknolojideki veya McIver'in tabiriyle medeniyetteki, eskilik-yenilik manâsına gelmez. Medeniyet insanlık tarihi boyunca daima tek istikametli ve ileriye doğru bir gelişme göstermiştir. Bu yüzden medenî veya teknolojik eserlerde yenilik her zaman mükemmellik manâsına gelir. Yani bir tekniğin insana yaptığı hizmet eski bir tekniğin yaptığından daima daha fazla ve daha üstündür. Bu üstünlük medenî eserlerin birer vasıta olmasından ileri gelir. Bu vasıtanın bizim gayemize ne derecede hizmet ettiğini anlayabilmek için objektif ölçüler bulabiliriz, bu yüzden daha iyi olan vasıtayı daha az iyi olana tercih ederiz ve yenisi varken eskisini kullanmayız. Kamyon at arabasından daha faydalı bir vasıtaadır; pulluk karasapandan, ofset - matbaa taş bas-kısından daha iyi hizmet görür. Tarihin hiçbir devrinde teknolojinin eskiye nisbetle daha geri olduğu görülmemiştir. Binaenaleyh, bu sahada yeni ve eski tabirlerinin bir manâsı vardır; her ikisi de objektif hükümlerdir. Yeni olan telefonun eski olan posta katarından daha fazla işe yaradığını her zaman ve her yerde isbat edebiliriz.

Kültür sahasında eski ve yeni tâbirlerinin objektif manâsı yoktur, bu tâbirler sadece iki şey arasındaki zaman farkını gösterir. Kültür kıymetleri kendi başına gaye olan şeyler oldukları için bunlar hakkında vakıa hükmü değil, kıymet hükmü verilebilir. Nitekim kültüre ait eserlerin tarih içindeki gelişmesinde tek istikametli ve ileriye doğru bir gidiş görülmez. Bugünkü bir halk aşığının Karaca-oğlan'dan ve münevver ve şöhretli şairlerimizden herhangi birinin

Nedim'den daha iyi şair olduklarını söyleyemeyiz, halbuki bunlar arasında geçen zamanda teknolojik veya medenî gelişmeler daima eskisinden daha mükemmel olmuştur. Bugünkü Yunanistan'ın medeni seviyesi Eski Yunan'dan ikibin yıl daha ileridedir, ama bugünkü Yunanistan'da Fidyas ayarında bir heykeltıraş veya Eflatun çapında bir filozof yoktur.

Yukarıda verdiğimiz misâllere bakarak kültürün zamanla gerilediğini iddia edemeyiz. Asıl mesele kültürde yeni olanın mutlaka eskisinden mükemmel olmayacağını görebilmektedir. Hakikatte zamanın ilerlemesi, kültür yaratıcısı için eskiye nisbetle daha büyük imkânlar kullanılması, yeni gelenin kabiliyetine olduğu kadar eskiden neler öğrenebildiğine de bağlıdır. Bin kelimelik uydurma dille yetiştirilen gençler arasından bin yıllık Türkçeye dayanarak yazan ve düşünen Yahya Kemal ayarında bir şair çıkması beklenebilir mi? Halbuki teknolojik gelişmeye katkıda bulunmak ne büyük bir zekâya ne de geniş bir kültüre ihtiyaç gösterir. Edison'un yaptığı icadları geliştirenlerin herbiri ondan daha kabiliyetli değildi. Bizim şimdiki mimarlarımızın Koca Sinan'dan veya Kasım Ağa'dan daha iyi hesap bildikleri de muhakkaktır. Şekspir eserlerini mum ışığında eliyle yazdığı halde meselâ B. Brecht daktilo kullanıyor, hattâ eserlerini matbaada bastırıyordu. Bazıları Brecht'in Şekspir'den veya Sartre'in Stendhal'dan daha iyi yazdığını söyleyebilir, fakat bu bir isbat değil, inanç konusudur. Bu iddiaların doğruluğu veya yanlışlığı bir kültürdeki insanların kıymet hükümlerinden başka bir kriterle ölçülemez. Kültür değişmesinin medeniyet değişmesinden daha zor olmasının başlıca sebebi de budur. İnsanlar ihtiyaçlarını gidermek üzere kullandıkları vasıtaların elverişlilik derecesini objektif olarak tesbit ediyor ve eskisini bırakıp yenisini alıyorlar, fakat inançlarını ve bu inançların ifade tarzlarını kolay kolay değiştirmiyorlar. Kızılderili ok ve yayı atarak tüfeği aldığı halde Amerikalılar gibi Noel eğlenmesi tertiplemek için hiçbir objektif sebep göremiyor. Bazı hallerde medeniyetin kültürle çok yakından ilgili unsurları da mukavemetle karşılanmaktadır. Medeniyet değişmesi kültürün temel kıymetlerinden — Psikolog Bartlett'in tâbiriyle kültürün sert unsurlarında — bir değişmeye yol açacak mahiyette olunca bu medeniyet ya hiç alınmıyor, yahut yerli kültüre uyacak bir biçime sokuluyor.

Medeniyette eskilik ve yenilik böylece gerçekten bir gerilik-ilerilik manâsı taşımaktadır, çünkü medeniyetin zaman içindeki değişmesi hep ileriye doğrudur. Kültür için böyle bir «terakkî» ölçüsü koymaya imkân yoktur. Yeni kültür formlarının sırf yeni oldukları için bizim ihtiyaçlarımıza daha iyi cevap verdiğini iddia edemeyiz. Nitekim bugünkü Türkiye medeni vasıtalara sahip olma ve bunları kullanma bakımından Selçuklu veya Osmanlı devirleri Türkiyesinden yüzlerce yıl ileride olduğu halde onlara kıyasla son derece iptidai bir kültür seviyesinde bulunmaktadır. Önümüzdeki yıllarda medeni gelişmemizin daha süratlenmesi beklenebilir, ama kültür problemine çare bulunmadıkça medeniyetteki yeniliğimiz bizi dağılmaktan kurtaramayacaktır. Yeni olan kültürümüz hiçbir noktada eskisinden daha iyi değildir. Herşeyden önce, insan cemiyetini hayvan topluluğundan ayıran ve kültürün doğuşunda yegâne âmilli teşkil eden dil Türkiye'de otuz-kırk yıllık bir maziye sahiptir; bugün yeni nesillere öğretilen dil otuz-kırk yıl önce meydana gelmeye başlamıştır. İnsanlık tarihinde konuşma ilk defa icad edildikten otuz yıl sonraki insanların kültürü ne kadar olursa bizim ki de ancak o kadar olur. Bugün kendimize örnek aldığımız batılıların veya devrimcilere örnek olan Çinlilerin milâttan binlerce yıl önce konuşma ve yazı diline sahip olduklarını biliyoruz. Şu halde biz en az beşbin yıllık bir yolun henüz otuz yıllık kısmını almış durumdayız.

Soy bakımından bağlı olduğumuz eski Türklerde medeni terakki ile kültür gelişmesi yanyana gidiyordu. Bugün herkes kabul eder ki Karahanlılar'ın kültürü Gök Türklerinkinden, Selçuklu kültürü Karahanlılar'mkinden Osmanlı Kültürü de Selçuklularmkinden daha üstündü. Hattâ bu Türk medeniyeti yıkılırken bile büyük kültür örnekleri bırakarak sahneden çekilmiştir. İmparatorluk siyasî bir varlık olarak tarihe karışırken Yahya Kemal ve Mehmet Akif gibi şairler, Kemaleddin gibi mimarlar, Ziya Gökalp gibi fikir adamları, Ömer Seyfeddin, Yakup Kadri, Falih Rıfkı, Reşat Nuri gibi edibler ve nihayet millî mücadeleyi başarı ile yürüten bir asker ve sivil kadro çıkardı. Bütün bu şahsiyetler çok eski geleneği olan kuvvetli bir kültür içinde yetişmişler ve kendi kabiliyetlerini de katarak bu kültürü geliştirmişlerdi. Batılı yeni Türkiyenin kültür yaratıcıları bu bakımdan talihsiz sayılırlar. Çeyrek yüz yıllık bir batı çırak-

lığı batı kültürüne katkıda bulunmaya yetmiyor, kendi kültürleri içinde dayanacakları eserler de parmakla gösterilecek kadar azdır. Üstelik yeni dilin icadından sonra biz otuz yıl evvel yaşamış olan Orhan Veli ile Sait Faik'i bile lügat yardımıyla okuyacak durumdayız. Bu yüzden büyük ölçüde dile dayanan kültür eserlerimiz Orhan Veli neslinin eserlerinden daha kalitesiz ve ömürsüz olmaktadır.

Çocuk davranışlarında olduğu gibi kültür yaratmalarında kusurları mazur göstermek için «daha pek yeni» deriz. Bir şeyin az kusurlu olabilmesi için büyük bir geleneğe yani geçmişteki binlerce insanın tecrübelerine dayanması gerekir. Nitekim ilmin de en belirgin vasıflarından biri gelenekçiliğidir. Medeniyet içinde belki ilim kadar gelenekçi bir müessese gösterilemez; bütün yeni hamlelerin kaynağı olmak bakımından ondan daha önde bir müessese de yoktur. Hakikatte eski ve yeni kavramlarının birbirine zıt manâlarda kullanılmasındaki saçmalığı herkesten daha iyi ilim mensupları görecektirler. Bu iki kavram arasındaki manâ zıdlaşmasının yenilikçi için aleyhte bir puvan teşkil edeceğini de onlar iyi bilirler. Yaşadığımız her an göz açıp kapayıncaya kadar eski olmaktadır, ve yeni sadece belirsiz bir boşluktan ibarettir. O sadece zaman içinde derhal kaybolan bir noktadır ve geriye olmadığı gibi ileriye de bir uzantısı yoktur. Geriye doğru bütün zaman ve mekân eskiye aittir, ileriye doğru olan ise devamlı bir şekilde eskiye eklenmektedir. En yeni diye öğrendiğimiz şeyler bile maziye aittir, çünkü bizim onları öğrenmiş olmamız bu yeniliğin artık geçmiş bir anda kaldığını gösterir. Sadece bilgilerimiz değil yarattığımız bütün eserler yani bütün kültürümüz ve medeniyetimiz de eskiye aittir; bunların en sonuncusu bile dün veya birkaç saat evvel yapılmıştır.

Görülüyor ki eski-yeni tezaadının ilmî bakımdan hiçbir manâsı yoktur. Bu kavramlar sadece hepsi de eski olan şeylerin bizim yaşadığımız zamana yakınlık veya uzaklık derecelerini göstermek üzere izafi olarak kullanılan ve böylece günlük hayatımızda anlaşma kolaylığı temin eden şeylerdir. Yeni dediğimiz şey eskiye en son eklenen şeydir. Zaten mutlak manâda bir yenilik bahis konusu olsaydı bugün ilimden de vazgeçmemiz gerekirdi; eski ile yeni denilen şey arasında bir kesiklik olsaydı hâdiseler arasında devamlı-

lık kalmaz ve biz bunlar arasında bir sebep-netice münasebeti bulamazdık.

Kültür ve medeniyet hakkında eski ve yeni tabirleri sosyal ilimlerde de kullanılır. Eski bir kültür bugünkü kültürümüzün daha önceki zamanlarda kullanılan formlarını ifade eder. Bu eski unsurlar bize gelinceye kadar birçok değişikliklere uğramıştır; aynen kullanıldıkları takdirde şimdiki hayatımızın ihtiyaçlarına cevap veremezler, ancak ilim adamına ve sanatkâra yeni yaratmalar için birer ilham kaynağı teşkil ederler. Yeni kültür ise yaşadığımız devrin kültürüdür. Zaman ilerledikçe şüphesiz bu yeni kültür de bir takım istihalelere uğrayacak ve şimdi kullandığımız şekli artık eski sayılacaktır. Bugünkü batı dünyasının gelenekçi kültürlerinde eski formlardan bugünlükülere nasıl ve ne kadar zaman içinde geçildiği kolayca takib edilebilir. Ancak, batı memleketleri dışında batı medeniyetine katılmaya çalışan ülkelerde farklı bir duruma rastlıyoruz ki, burada «yeni» kavramının ikinci manâsı karşımıza çıkıyor.

Batılılaşan ülkelerde yeni kültür, geleneği olmayan kültür manâsına geliyor. Geleneksiz bir kültürün olamayacağını biraz önce söylemiştik. Hakikatte bu yeni kültürün de çok sağlam bir geleneği vardır, ama bu gelenek onu iktibas etmeye çalışan milletlerde değil, batılılardadır. Şu halde bu memleketlerde batılılaşmanın başlangıcı kültür tarihi bakımından tam sıfır olmasa bile sıfıra yakın bir gelişme noktası teşkil etmektedir. Buralarda batıdan alınan eski kültür geleneksel gücünü kaybetmiş ve dolayısıyla millî kültürün yerine sun'î bir ikame olarak konmuştur; kendisini besleyen hayat damarlarından ayrıldığı için ya yeni muhitine uymak gayretiyle dejenere olur, yahut burnundan beslenen hastalar gibi bitki hayatı yaşar. Batı ile boy ölçüşecek sınaî ve askerî güce erişen Rusya başta olmak üzere, batılılaşan bütün memleketlerde bu türlü bir kültür yozlaşması görülüyor. Bugünkü Rusya'nın kültür bakımından yegâne varlığı siyasî sebeplerle muhafaza edilen eski bale sanatı ve bir de eski edebiyat geleneğini gizlice devam ettiren üç-beş yazardan ibarettir. Batılılaşan Arap memleketleri, Hindistan, Pakistan, Uzakdoğu ve Afrika ülkeleri birer şahsiyetsizlik örneği halinde yavaş yavaş gidiyorlar. Bunlar arasında Türkiye gerek çok köklü ve kuvvetli bir eski kültüre sahip olması ve gerekse demokratik bir rejimle idare edilmesi bakımından şahsiyetsizlik tehlikesini daha kolay at-

latir gibi görünmektedir. Mamafih Türkiye'de de millî kültürle ilgili faaliyetler, tıpkı batılılaşma hareketlerinde olduğu gibi, sunîlikten kurtulmuş değildir. Bayramlarda mehteri görmekten memnun oluyoruz hattâ bazılarımız sırf mehteri dinlemek için bayrama gidiyor; devlet büyüklerimizin Malazgird zaferini kutlaması hepimizin hoşuna gidiyor; okullarımızda çocuklara halk oyunları öğretiyor ve onlara gösteriler yaptırıyoruz : Konya'daki Mevlâna Törenlerine katılabilmek için uzak vilâyetlerden İstanbul'a geliyoruz; komünistler anarşi çıkardıkları zaman gençlerimize Türk milletinin tarihi meziyetlerinden ve geleneklerinden bahsediyoruz; Millî Eğitim Bakanlığı öğretmen okullarına tamim göndererek öğrencilere millî şuur verecek vesilelerin bilhassa ve dikkatle kullanılmasını istiyor; bazı solcular bile millî şahsiyet davası güdüyorlar. Bütün bunların manâsı nedir? Yeni Türk nesilleri acaba «Kökü mazide olan bir âti» kuracakları ümidini mi veriyorlar?

Yukarıda örnek verdiğimiz millî kültür görevleri hakikatte arkeoloji müzesinde bir Roma lâhdi seyretmekten veya bir Amerikalının Sultan Ahmed Camiini gezmesinden pek farklı değildir. Türk kültürü bizim nesillerimiz için bir müzelik eşya halinde gelmiştir. Bugün bir Türkün kafasında Üçüncü Ahmed Çeşmesinin Paristeki zafer takından daha fazla manâsı yoktur. Bir Amerikalı turist gibi biz de bu çeşmenin karşısında «çok güzel» demekten başka bir şey söyleyemiyoruz, ve bu «güzel» sıfatının dayanağı olabilecek bütün değerlendirmelerden mahrum bulunuyoruz. Yahya Kemal İtrî'den bahsederken manâlı şeyler söylüyordu; biz bugün İtrî'yi överken boş söz ediyoruz, çünkü onu duymak ve anlamaktan çok uzağız. Yeni nesillere eski kültür eserlerini okutmak için bunları şimdiki dile çeviriyoruz, ama bu eserlerin dili değişince temsil ettikleri kültür de büyük ölçüde kayboluyor geriye çok defa hikâye kalıyor. Eser sadeleştirme müzelerde turist rehberliği yapmak gibidir; arada da bir kültür veya medeniyet eserini turistin kendi diline ait kavramlara tercüme ederiz, ve tercüme dinleyenlerin kafası evvelkinden daha çok aydınlanmış olmaz. Biz bu türlü bir ilginin yapmacıklığını halk kültürü sahasında da farketmiyoruz. Lise ve orta mekteplerimizde folklor ekiplerinin kurulması gençleri yerli kültüre iştirak ettirme manâsı taşımıyor. Aynı okullarda folklor ekibi yerine caz takımları kurulsaydı — nitekim bunlar da

var — kim yadırgayacaktı Dilini, tavrını, kıyafetini ve müziğini anlamadığımız mehter, bayramlarda müzeden çıkarılarak teşhir edilen bir eşyadan başka nedir? Mehterin bizim hayatımızda bayram eğlencesi dışında bir yeri olsaydı onu kültürümüzün bir parçası sayabilirdik. Ne dilimizin ne yürüyüşümüzün, ne müzik zevkimizin mehterle bir ilgisi var. Nihayet şatafatlı anma günleri de birer mezar ziyaretinden ibaret kalıyor; teşrifat kaidesi haline gelmiş ziyaretlerde ölü ile ziyaretçi arasında bir his münasebeti aranır mı?

Bunları söylemekle, kültürümüze gösterilen ilginin müze gezmekten başka saiki yoktur demek istemiyoruz. Fakat hangi saikle olursa olsun, bu ilginin Türk millî kültürü bakımından bir kıymeti olduğunu söyleyemeyiz. Belki birçoğumuz millî duygularımızın kuvveti yüzünden Türk tarihini çok seviyor, bir kısmımız yeni olan şeylerden nefret ettiği için eski güzelliklerle tatmin olmaya çalışıyor, bazılarımız da bu hareketleri millî kültürün dirilişi gibi görüyor. Diğer taraftan münevverlerimizin pekçoğu da bizim millî dediğimiz şeyleri çökmüş bir medeniyetin enkazı halinde görüyor ve batıdan alman kültür eserleriyle tatmin oluyor. Münevverlerimizde rastlanan bu iki zıd tavır bizim kültür değişmesi hareketlerinde yaptığımız feci bir hatanın eseri olarak ortaya çıkmaktadır ki bu hata sadece Türkiye’de değil, batılılaşan bütün memleketlerde işlenmektedir.

Yüzyılımızın başında yaşamış bazı mütefekkilere göre «yeni doğan» memleketler kuvvetli bir kültürün gelişmesi için en müsait yerlerdi çünkü bunlar eski kültürlerin kolayca sökülüp atılamayan kusurlarından uzak kalacaklar ve taze bir güçle işe başlayacaklardı. İlim dünyasında çoktandır iflas etmiş olan bu düşünce en çok «yeni doğan» memleketler tarafından benimsendi. Yeni denilen ülkeler uzun yıllar batının maddî gücü altında ezilmiş ve batı ayarında bir kuvvet kazanmayı kendilerine en büyük gaye edinmiş memleketlerdir. Buralarda millî kudret esas itibariyle maddî kültürle alâkalı sahalara teksif edilir, hattâ bu türlü bir politika çok defa devletin resmî ideolojisi haline getirilir. Dikkat edilirse, şimdi komünistlerin Üçüncü Dünya dedikleri yerlerde materyalist bir dünya görüşü hâkim bulunmaktadır. Hükümet adamlarının konuşmalarında sadece fabrikalardan, ithalât ve ihracattan, inşaattan

toprak dağıtımından bahsedilir; Eğitim müesseseleri de iktisadî kalkınma teorisinin kavramlarına göre değerlendirilir. Sanat ve edebiyat gibi manevî kültür faaliyetleri adetâ fertlerin boş zamanlarını geçirmek için yaptıkları şeylerdir. İlimler bile teknikle olan bağlantıları nisbetinde ilgi görür. Bazan devlet, Rusya'da olduğu gibi, sanat ve edebiyatı iktisadî kalkınmanın bir vasıtası olarak kullanmak ister ve kültür hayatı sadece traktörün faziletinden bahseden şiirlere veya kolhoz hayatını öven romanlara inhisar eder. Sömürgecilikten kurtulan memleketlerde eski efendilerin yaptığı zulümleri ve milletin bunlardan kurtulmak için verdiği mücadeleyi anlatan eserler teşvik görmüş fakat her iki halde de kuvvetli gelenegi olan hakiki bir kültür yerine sadece partizanlık bahis konusudur. Aradan uzun yıllar geçip de «yenilik» hevesi eski ateşini kaybetmeye başladığı zaman kültür açlığı iyiden iyiye hissedilir. İşte kültür unsurları uzun yılların maksatlı tahribat veya sırf ihtimali yüzünden hakikaten «eski» olmuşlar ve milletin yeni hayatıyla ilgilerini büyük ölçüde kaybetmişlerdir. Biz bugün askerî müzik olarak İkinci Mahmut devrinde kaldırılan mehteri aynen alıyor ve Avrupa bandosundan daha çok benimsiyorsak bu demektir ki, aradan geçen yüzelli yıl içinde askerî müziğimizde zerre kadar gelişme olmamıştır. Tarihten bildiğimize göre, ilk Osmanlı Sultanlarının kapıları önünde çalman mehterle meselâ onyedinci yüzyıl mehteri arasında büyük fark vardır, bu da sırf kültürün devamlılığı sayesinde olmuştur. Bizim şimdi seyrettiğimiz halk oyunları da muhakkak ki yüz yıl evvel ne ise odur. Halbuki bizim neslimiz ne yüzelli yıl öncesinde yaşamaktadır, ne o devri anlayacak en ufak bir bilgiye sahiptir, ne de halkın yarattığı kültür kıymetlerini takdir edecek bir eğitim görmektedir. Millî kültürümüzün şimdi ortaya çıkarılan eserlerine müze eşyası derken bunu kastediyoruz. Dışardan bakılırsa, devrimciler bile bizim binlerce yıllık bir millet olduğumuza inanmaktadırlar, fakat kültür bakımından yüz yıl evvelki Türk ile bugünkü arasında bir devamlılık veya benzerlik görebilmek için insanın muhayyilesini çok zorlaması gerekir. Eğer bizim eskilerle olan kültür bağlantımızda büyük ve feci bir kopukluk olmasaydı bugün eski-yeni kavgası diye manâsız bir çatışma da olmayacaktı. Şimdi münevverlerimizin bir kısmı millî kültür eseri olarak ister-istemez mazide kalmış ve canlılığını yitirmiş şeyleri benimserken, büyük bir kısmı da yaşadıkları hayata daha uy-

gun olmak üzere ya müzelik değeri bile olmayan âdi şeylerle kendilerini avutuyorlar, yahut Avrupadan getirerek dejenere ettikleri fidanlardan meyve toplamayı umuyorlar. Yerli kültürün muhtevası Avrupa modellerine uymaz; olsa olsa artık kendimize ait olmayan bir kültürden, yani Türk halk kültüründen iktibas yaparak birşeyler çıkarılabilir ki, bu da son yıllarda pek çok görüldüğü gibi, halk melodilerini zenci darbukası ahengine uydurup azınlık şivesiyle türkü okumaktan ibaret kalır.